

درآمدی بر ولادت و غیبت امام مهدی

نويسنده:

محمد مهدى أصفى

ناشر چاپي:

بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود علیهالسلام

ناشر ديجيتالي:

مركز تحقيقات رايانهاى قائميه اصفهان

فهرست

فهرستفهرست	۵
در آمدی بر ولادت و غیبت امام مهدی	۶ ـ
مشخصات كتاب	
مقدمه	9
حديث ثقلين	Υ
حدیث آن که بمیرد و امام زماناش را نشناسد	۸
حدیث زمین از حجت، خالی نمیماند	
حدیث امامان دوازده گانه	
اشارها	
ر چند نکته دربارهی حدیث امامان دوازده گانه	
گزیدهی سخن درباره درستی و نادرستی عقیده شیعه امامیه و نادرستی و نادرستی	۱۲
پاورقی	۱۲
درباره مرکز تحقیقات رایانهای قائمیه اصفهان	14

درآمدی بر ولادت و غیبت امام مهدی

مشخصات كتاب

نویسنده:محمد مهدی آصفی ناشر:بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود

مقدمه

یکی از شبهاتی که دربارهی حضرت مهدی علیه السلام شده، این است که آن حضرت، مصداق آیات وراثت زمین و روایات حکومت جهانی نیست.نوشتار حاضر، ضمن اثبات انقلاب جهانی از دید قرآن و روایات، با نقل چهاردسته از روایات معتبر نزد شیعه و سنّی، مانند حدیث «ثقلین» و «لزوم شناخت امام» و... به این شبهه پاسخ می دهد و عقیده ی شیعه را به اثبات می رساند.«و َ لقدْ کتبنا في الزبور مِن بعد الذكر أنَّ الأحرض يرثها عبادي الصالحون»و ما، بعد از تورات، در زبور داوود نوشتيم كه بندگان نيكوكار من، زمین را به ارث میبرند.» [۱] .در برابر ما، سه مطلب مربوط به هم هست:مطلب نخست نخستین مطلب، انقلاب جهانی فراگیری است که قرآن، در چند مورد، بدان اشاره می کند:۱- در آیهی پنجاه و پنجم سورهی نور آمده است:«خدا، به کسانی از شما که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، وعده داد که همان گونه که امّتهای پیشین را خلافت بخشید، هر آینه، آنان را هم خلافت دهـ د و ديني را كه براي ايشان پسنديد، براي شان استوار و حاكم سازد و يقيناً، آنان را پس از بيمناكي شان آرام و ايمن قرارشان دهد.». ۲- در دو آیهی پنجم و ششم از سورهی قصص آمده است: «و ما اراده کردیم که بر آن طایفهی ضعیف و ذلیل، در آن سرزمین منّت گذاریم و آنان را پیشوایان خلق قرار دهیم و وارث مُلک و جاه فرعونیان گردانیم، و در آن سرزمین، به آنان قدرت و سلطه بخشیم و به فرعون و هامان و لشگریان شان آن چه را که از آن ترسان شوند، نشان دهیم.». [۲] .۳- در آیهی صد و پنجم سورهی انبیا آمده است: «هر آینه، ما بعد از تورات، در زبور داوود نوشتیم که بندگان نیکوکار من، زمین را به ارث میبرند.». [۳] .این انقلاب، وقتی رخ میدهد که مستکبران بر زندگی مردم حکم میرانند و بندگان خدا را به استضعاف میکشانند و ارزشها و خِرَد و وجـدان مردمان را میرباینـد و بشـریت به بن بست میرسـد. در این هنگام، ارادهی الهی دخالت کرده، توان و سـلطنت را از دست ستمگران مستکبر گرفته و به دست مستضعفان صالح میرساند.چنین انقلابی جهانی، در تاریخ تکرار شده است. از جملهی آنها، رخداد تاریخی بنیاسراییل است، آن زمان که فرعون، استکبار ورزید و در زمین فساد کرد. خداوند میفرماید: «فرعون، در زمین (مصر) تکبّر و گردن کشی کرد و مردماش را گروه گروه کرد و طایفهای را سخت ضعیف و ذلیل شمرد: پسران شان را می کشت و زنان شان را [برای خدمت] زنده می گذاشت. هر آینه، فرعون، از مفسدان بود». [۴] .امر حتمی نخست، جا به جایی فرمانروایی از مستکبران به مستضعفان صالح است که انقلابی فراگیر در ارزشها و در سرزمینها [ی مختلف] و در فرمانروایی و رهبری است. این، از سنّتهای حتمی الهی است.مطلب دوم کسی که این انقلاب جهانی فراگیر را رهبری و فرماندهی می کند، «مهـدى» از ذریّه و نوادگان رسول الله صلى الله علیه و آله است. این مطلب، در حد تواتر، در روایات صحیح آمده است. این، همان دومین مطلبی است که حدیث نبوی، آن را ثابت می کند و مسلمانان بر آن اتّفاق نظر دارند و آن را مطلبی حق می دانند، همان گونه که آن مطلب نخست را نیز به حکم قرآن شریف، ثابت شده میدانند. در هیچ یک از این دو مطلب، جای کوچک ترین تردیدی نیست.احادیث مهدیعلیه السلام در حدّی است که قابل تردید نیست. ما، در این جا نمیخواهیم وارد این بحث و بحث پیشین شويم.مطلب سوممهـدى منتظر(عج) كه رسول الله صلى الله عليه وآله از او خبر داده، محمّد بن حسن بن علىعليهم السلام است كه در دویست و پنجاه و پنج هجری در سامرا زاده شد و خدای متعال، او را از دید مردمان پنهان کرد. خداوند، برای نجات دادن مردم

از ســـتـم و نابود کردن شرک و دوگانگی و استوار ساختن توحید و پرستش خدا از سوی انسان، «مهدی» را میفرستد و او، شریعت و حدود خدا در زندگی مردمان را برپا میدارد.از روایات فراوان اهل بیتعلیهم السلام میفهمیم که مهدی منتظر - که رسول الله صلى الله عليه وآله بدو مرّده داده است - محمد بن حسن عسكرى، دوازدهمين امام از اهل بيتعليهم السلام است. سخن ما بر اين مسئله متمركز است و مخاطب مان در اين بحث، كساني انـد كه اعتقاد به حجّيت حـديث اهل بيتعليهم السـلام دارنـد و به دنبال دلایل کافی و روشن و صریح برای اثبات علمی عقیدهی امامیّه، مبنی بر این که مهدی منتظر آل محمدعلیهم السلام معیّن و مشخّص شده است، هستند.اختلاف میان شیعهی امامیه و دیگر فرقههای اسلامی، در اصل قضیّهی مهدویت نیست؛ زیرا، تمامی مسلمانان – جز گروهی اندک - باور دارند که خدای متعال، از میان اهل بیتِ رسول الله صلی الله علیه وآله «مهدی» را برای انقلاب جهانی بزرگی در زندگی مردمان ذخیره کرده است، تا بشریت را نجات دهد. در این، تردیدی نیست و روایات نبوی، در این باره، صحیح و متواتر است. اختلاف میان شیعهی امامیه و دیگر مسلمانان، تنها، در تشخیص و تعیین [امام مهدی] است.شیعهی امامیه، معتقد است که امام مهدی منتظرعلیه السلام محمّد بن حسن بن علیعلیهم السلام است که در سال دویست و پنجاه و پنج هجری، در سامرا زاده شـد و خداونـد تعالى، براي حكمتي كه خود ميدانست، او را در پس پردهي غيب بُرد و او، همان كسـي است كه خداي بلند مرتبه، او را برای نجات بشریّت ذخیره کرده است و پیامبران و کتابهای الاهی قبلًا بدو بشارت دادهاند.غیر شیعیان، معتقدند، مهدیای که رسول الله صلى الله عليه وآله بـدو مژده داده، هنوز به دنيا نيامده، يا زاده شده و ما، ناماش را نميدانيم.براي اثبات عقيدهي اماميه، به دو گروه دلیل، استدلال میکنیم:گروه نخست، روایات عـام و کلی است که ویژهی امـامعلیه السـلام نیست، امّا قهراً و به ناچار، بر عقیدهی امامیّه در مورد مهدیعلیه السلام منطبق است.اگر عقیدهی امامیه را در این باره به شمار نیاوریم، برای این گونه روایات، توجیه و تفسیری صحیح نمی دانیم. این روایات، یقیناً، صحیحاند. بعضی از آنها، در مصادر و منابع امامیّه، در طبقات مختلف راویان سند، متواترند و مناقشه و ایرادی در آنها نیست. بخش اعظم این روایات را در مدارک و منابع معتبر اهل سنّت و به سندهای معتبر یا متواتر نیز می بینیم.ایمان و اعتقاد به درستی این احادیث، به اثبات علمی عقیدهی امامیه در تشخیص و تعیین امام منتظر منجر می شود؛ زیرا، این روایات با عقیده ی معروف امامیّه منطبق است و ما، مصداق و تفسیر دیگری برای این احادیث نمی شناسیم.مطابقت کامل این روایات با مبنای شیعهی امامیّهٔ و عدم مطابقت آن با هیچ مبنای معروف دیگری ما را به طور قطع، به این نتیجه می رساند که این روایات، ناظر به همان رأی و عقیده ی شیعه ی امامیه اثنا عشریه است.

حديث ثقلين

نخستین حدیثی که در این باره بدان استناد می کنیم، حدیث ثقلین است. این حدیث، صحیح است و به تواتر، از رسول الله صلی الله علیه و آله رسیده است. محد ثانِ تمامی فرقه های اسلامی، بر صحیح بو دناش، اجماع و اتّفاق نظر دارند. از میان علمای مسلمان، کسی نیست که در صحّت این روایت و صدور آن از رسول الله صلی الله علیه و آله تردید کند. برای اثبات سخن ما، همین کفایت می کند که افراد زیر، آن را نقل کرده اند: مسلم در صحیح، ترمذی و دارمی در سنن، احمد بن حنبل در جاهای متعددی از مسندش، نسایی در خصائص، حاکم در مستدرک، ابوداوود و ابن ماجه در سنن. طُرُق [و اسناد روایت این حدیث در کتابهای امامیه، بیش از آن است که در این مختصر شمارش شود. متن حدیث – چنان که در بیش تر مصادر است – چنین است:ای مردم! همانا، من، بشرم [مانند دیگران ، نز دیک است که [از سوی فرشتهی مرگ خوانده شوم، و من هم پاسخ دهم. من، میان شما، دو چیز گران سنگ به جا می گذارم. آن دو، کتاب خدا و عترت ام، اهل بیت ام، هستند. این دو، هر گز از هم جدا نمی شوند، تا بر من، در حوض [کوثر] آیند. بر آن دو پیشی نگیرید که هلا ک می شوید و بدانان چیزی نیاموزید؛ زیرا، از شما داناترند. این حدیث، به صراحت می گوید:الف) پیامبر، پس از خود، دو جانشین برای هدایت امّت باقی می گذارد که قرآن و اهل بیت اش هستند. بی هر دو جانشین،

باقى انىد و تىا روز قيامت، هرگز از يكىديگر جىدا نمى شونىد.ج) رسول الله صلى الله عليه وآله فرمان داد به آن دو چنگ زننىد تا از گمراهی مصون نگه داشته شوند.چنگ زدن، به معنای پیروی و طاعت است. همین، معنای «حجّت» است و حجّت و حجّیت، معنایی جز پیروی و اطاعت نـدارد.اگر نکتهی نخست (باقی گذاشـتن دو چیز گران سـنگ؛) را به دومین نکته (جدانشـدن شان از هم) پیوند زنیم، اصل مهمّی را به دست می آوریم. آن اصل، این است که در هر زمان حجت و امامی از اهل بیت علیهم السلام وجود دارد که هرگز از کتاب خدا جدا نمی شود.ابن حجر در صواعق می گوید:احادیثی که مردم را بر لزوم تمسّک به کتاب و اهل بیت دعوت می کند، دلالت دارد بر این که هیچ گاه رشتهی شایستگان اهل بیت تا روز قیامت بریده نخواهد شد، همان گونه که قرآن هم چنین است. از این رو، اهـل بیت، موجب امان و قرار زمینیان بودنـد، چنان که گفته خواهـد شـد. گواه بر این، خبر پیشـین است که [پیامبر فرمود]: «در هر نسلي از بازماندگان امّتام، عادلاني از اهل بيتام هستند.». [۵] .بدون ترديد، حديث دلالت دارد كه حجّتي از اهل بيت عليهم السلام، به عنوان امام مردم، هميشه، خواهد بود.براي اين حديث، جز وجود امام مهديعليه السلام و حيات و بقا و غيبت و امامتاش بر مسلمانان، چنان که امامیّه باور دارد، تفسیر یا مصداقی نیست. اگر این اعتقاد را باور نکنیم، در قرن هایی که بر حیات مسلمانان گذشته است، هر گز مصداق و تفسیری نخواهیم یافت. نه اکنون و نه پیش از این، میان مسلمانان، کسی نیست که ادعا کنـد، داناترین مردمان است و مردم میبایست از او پیروی کننـد و بر وی پیشـی نگیرنـد و از او آموخته، بـدو نیاموزنـد.اگر پرسـیده شود: «فایدهی امامی که از دید مردم غایب است، چیست؟». می گوییم، خدای بلند مرتبه، ما را بر اسرار غیبتاش، جز اندکی، آگاه نكرده است. آن چه خدا علمش را بر ما پوشانده، بسيار است و جز اندكي به ما [دانش نداده و] نشناسانده است. صادق امين حضرت رسول الله صلى الله عليه وآله به ما خبر داد: كه حجّتي از اهل بيتاش، ميان مردم و روى زمين تا روز قيامت باقى ميمانـد. ما، سخن پیامبر را تعبّداً میپذیریم و علم آن چه را نمی دانیم، به آن که می داند، وامی گذاریم. البته، بر همه روشن است که تمام آن چه در شریعت و دین الهی هست، برای ما شناخته شده و معلوم نیست.

حدیث آن که بمیرد و امام زماناش را نشناسد...

مَنْ مات و لم یعرف إمام زمانِه مات میتهٔ جاهلیهٔ مُسلِم، آن را در صحیح اش روایت کرده است. نص حدیث، چنین است:از رسول الله صلی الله علیه وآله روایت است: «آن که بمیرد و بر عهده اش بیعت [امام حق] نباشد، به مرگ جاهلیت مرده است.». [۶] .بخاری، در صحیح اش به نقل از رسول الله صلی الله علیه وآله روایت می کند: «آن که از [گسترهی حکومت] سلطان [شرعی] بیرون رود، گر چه یک وجب باشد، به مرگ جاهلیت از دنیا رفته است.». [۷] .احمد، در مسندش به نقل از رسول الله صلی الله علیه وآله چنین روایت کرده است: «آن که بمیرد و بر او طاعت [امامی حق] نباشد، به مرگ جاهلیت مرده است.» [۸] .طیالسی در مسندش به نقل از رسول الله صلی الله علیه وآله روایت کرده است: «کسی که بمیرد، بی آن که امام [حق] داشته باشد، به مرگ جاهلیت از دنیا رفته است.» [۸] .حاکم، همین را در مستدر کاش چنین آورده است: «آن که بمیرد و بر عهده اش [پیروی] امام مردم [حق پرست] نباشد، مرگاش، به جاهلیت است.» [۱] .حاکم، با شرط شیخین (بخاری و مُسلِم) این حدیث را صحیح می داند. ذهبی، آن را در تلخیص المستدر ک آورده [۱۱] ، و با شرط شیخین، آن را صحیح می داند. پوشیده نیست که ذهبی، در تصحیح احادیث مستدر ک، کزارش گران] و الفاظ حدیث، بسیار و در حدً استفاضه است و دانستیم – چنان که ذهبی گواهی کرده – برخی، صحیح است. مضمون کلی این حدیث را روایت کرده اند. طُرُق [و روایان] اینان نیز بسیار است، که برخی صحیح است. مضمون کلی این حدیث، قریب به تواتر است. مجلسی قدس سره، برای آن در بحارالأخوار، بابی با عنوان «مَن مات ولم یعرف إمام زمانه، مات میته جاهاییهٔ قریر داده، و چهل حدیث را به همین معنا، از راویان بسیار روایت کرده، که الفاظ آن، نزدیک به هم است. [۱۳] .ما، برای

نمونه، دو طریق آن را بیان می کنیم:الف) طریق نخست، روایت برقی در محاسن به سند معتبر از امام صادقعلیه السلام است. ایشان، روایت را چنین آورده است:«زمین، جز با امام، درست و راست نمی شود و هر که بمیرد و اماماش را نشناسد، به مرگ جاهلیّت مرده است.». [۱۴] .ب) دومین طریق، روایت «کشّی» از ابن احمد از صفوان از ابی یسع است. در این روایت، آمده است:به امام صادق عليه السلام عرض كردم: «پايه هاى اسلام را به من معرفى بفرما.». فرمود: «شهادت به توحيد» - تا فرمود: - رسول الله فرمود: «آن که بمیرد و امام زماناش را نشناسد، به مرگ جاهلیت مرده است.». [۱۵] .همهی رجال این سند، موثّقاند. هر چند در این گونه روایات که از سوی شیعه و سنی، بسیار روایت شدهاند، نیاز به توثیق سند نداریم.این روایات، بر چند حقیقت زیر دلالت دارد:الف) جز با امام، زمین، به ثبات و آرامش نمی رسد.ب) در هر زمان می بایست انسان، امام زماناش را بشناسد. معرفت او، جزء دین است و جهـل به امام و نپـذیرفتناش از جاهلتیت است.ج) در زمان میبایست همگان از امام پیروی کننـد و روا نیست کسـی از طاعت امام زماناش سر باز زند.د) آن که بمیرد و گردن به بیعت امام ننهد، به مرگ جاهلیّت مرده است.ه) در هر زمان، میباید امامی که شناخت و پیرویاش واجب است، وجود داشته باشد. در طول زمان، باید زنجیرهی امامان، پیوسته باشد و هیچ عصر و زمانی، از آنان خالی نباشد.درست نیست که گفته شود: «این مورد، مانند حکم به شرط موضوع، یا تعلیق حکم بر موضوع، مانند هر قضیهی حقیقیهی دیگری است.»؛ زیرا، درست است که قضیهی حقیقیه، بر اثبات موضوعاش دلالت ندارد، بلکه بر فرض تحقّق موضوع، حکم، ثابت میشود، امّیا روایات وارد در این باب، بر معنایی بیش از این دلالت دارد. این روایات، بر ضرورت ارتباط یا معرفت و پذیرش امام از سوی مردمان، به عنوان شرطی برای مسلمان بودن و این که اگر چنین نشود، مرگ جاهلی در پیش است، دلالت دارد. این قضیه، بر وجود امام در هر زمانی، دلالت دارد و به معنای این نیست که قضیهی حقیقیه، موضوعاش را ثابت نمی کند. قضیهی حقیقیه، همیشه، به شرط تحقّق موضوع است، امّا می گوییم، آن چه از روایات میفهمیم، استمرار موضوع، یعنی وجود امام حجّت در هر زمانی است، که امری غیر از اثبات موضوع است.به تعبیر دیگر، روایات وارد در این باب، از سنّت خدای متعال پرده بر میدارد که اقتضای آن، وجود امام عادل – که خدا، اطاعتاش را واجب کرده است، و خروج از پیرویاش را اجازه نداده است. - در هر زمانی است حکم شرعی وارد در این روایات، سنّت الهی را مینمایاند که وجوب پیروی از امام در هر زمان است.سنّت الهياي كه از اين حكم فهميده ميشود، وجود امام در تمامي زمانها است و گرنه چه گونه از انسان ميتوان خواست که به هنگام مرگ، در حال طاعت از امام زماناش باشد و پا بند بیعت، و پیرویش باشد، نه این که عهد و پیماناش را بشکند یا امام را نشناسد، و اگر از طاعت سر باز زند یا بیعت را بشکند یا امام را نشناسد، به مرگ جاهلیّت مرده است؟ اگر این نیست، چرا این اندازه در پاداش و مجازات، سخت گیری شده است؟واضح است که حاکمان ستمگر و پیشوایان کفر و آنان که با خدا و رسولاش می جنگند، مصداق امامی که بر مردم واجب است او را بشناسند و در هر زمان پیروش باشند، نیستند. خدای متعال میفرماید:و شما مؤمنان، هرگز نباید با ستمگران، همدست و دوست باشید و گرنه، آتش کیفر آنان، شما را هم خواهد گرفت. [۱۶] .از رفتار رؤسای مسرف و ستمگر، پیروی نکنید که در زمین فساد می کنند و به اصلاح حال خلق نمی پردازند. [۱۷] .چه گونه باز میخواهند طاغوت را حَكُم خود گمارنـد، در صورتی كه مأمور بودند بدان كافر شوند؟! [۱۸] .پس از آگاهی از مطلب گذشـته، می گوییم، تنها تفسیر برای این روایات، آن است که امامیّه میشناسد و بـدان معتقد است؛ یعنی، پس از در گذشت رسول الله صـلی الله علیه وآله، امامت در اهل بيتعليهم السلام ادامه داشته و با وفات امام حسن عسكريعليه السلام، قطع نشده است.ما، معتقد نيستيم، اطاعتي كه برابر اسلام است و سر بـاز زدن از آن، مسـاوي بـا جـاهليّت، اطـاعت از كسـاني است كه خـداي متعال به ما فرمان داده با آنان دوست و همدست نباشیم، بلکه بدانان کفر ورزیم.هر که این دسته از روایات را کنار روایات نخست بنهد، تطابق و همخوانی روشنی میان شان می یابد. در حدیث ثقلین وارد شده: «اینان، حجّت خدا بر بندگان اند و تمسّک به آنان، واجب است؛ زیرا، همسنگ و برابر قرآنانـد و تا وقتی مردم بـدانان چنگ زننـد، هرگز گمراه نمیشوند.»و در دسـتهی دوم روایات وارد شده:«شـناخت اینان، جزء دین

خدا است و نشناختن شان، گمراهی و جاهلیّت است.».پس حاکمان ستمگر نمی توانند مصداق این دسته از احادیث باشند.

حدیث زمین از حجت، خالی نمیماند

لاـ تخلو الأـرض من حجـهٔ.این حـدیث را راویان ثقه و مورد اطمینان امامیّه، ماننـد کلینی و صـدوق و ابوجعفر طوسـی، از طریقهای بسیار روایت کردهاند. که طبقات مختلف اَسناد این روایت، به حد تواتر میرسد. محمّد بن یعقوب کلینی در کتاب «الحجهٔ» کافی، بابي به عنوان «الأرض لاتخلو من حجّهٔ» قرار داده است. [١٩] علّامهي مجلسي در بحارالانوار، بابي را با عنوان «الاضطرار إلى الحجهٔ و أنّ الإحرض لاتخلو من حجمهٔ گشوده، و در آن، يكصد و هجده حديث، بـدين مضمون ذكر كرده است.كليني در كافي، كتاب الحجة، باب «أنّ الأرض لاتخلو من حجة» مي كويد: كروهي از اصحاب ما، از احمد بن محمد بن عيسى از محمّد بن ابي عمير، از حسین بن ابی العلاء گفت: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: «زمین، بی وجود امام خواهد بود؟». فرمود: «نه!». گفتم: «دو امام با هم خواهند بود؟». فرمود: «مگر آن که یکی [امامت کند و دیگری] ساکت باشد.». [۲۰] .سند این روایت، صحیح است و در آن تردیدی نیست. کلینی، از علی بن ابراهیم، از پدرش؛ و وی، از محمد بن ابی عمیر، از منصور بن یونس و سعدان بن مسلم، از اسحاق بن عمار، به نقل از امام صادقعليه السلام مي گويد:شنيدم امام فرمود: «زمين، خالي از امام نمي ماند.». [٢١] .سند اين روايت هم صحیح است. کلینی، از محمّد بن یحیی، به نقل از احمد بن محمّد، از علی بن حکم، از ربیع بن محمد مسلّی، از عبدالله بن سلیمان عامری، از امام صادقعلیه السلام روایت می کند که امام فرمود: «پیوسته، روی زمین، حجت خدا خواهد بود.». [۲۲] .سند، صحیح است و روایت معتبر، و راویان، موثق کلینی، از علی بن ابراهیم، از محمّد بن عیسی، از یونس، از ابن مُسکان، از ابو بصیر، به نقل از یکی از آن دو [امام] می گویـد که فرمود:«خداوند، زمین را بدون وجود عالِم، رها نکرده است.». [۲۳] .سند، صحیح است و روایت، معتبر. كليني، از حسين بن محمّد، از معلّى بن محمد، از وشّاء، روايت ميكند: از امام رضاعليه السلام پرسيدم: «آيا زمين، بدون امام میماند؟». فرمود: «نه!» عرض کردم: ما [به مردم] می گوییم: اگر خدای عزّوجلّ، بر بندگان خشم گیرد، زمین باقی نمیماند.». فرمود: «زمین، باقی نخواهد ماند و در این صورت، از بین خواهد رفت.». [۲۴] .سند، صحیح، و روایت، معتبر است.شریف رضی، از امير مؤمنانعليه السلام در نهج البلاغه مطلبي را نقل مي كند كه با بحث ما مرتبط است. امامعليه السلام فرمود: زمين، خالي از حجّتي که برای خدا قیام کند، نمیماند، خواه پیدا و مشهور باشد، خواه ترسان و ناشناس؛ زیرا، نباید حجّتها و نشانههای خدا از بین رود. [۲۵] . آن چه گفته شد، نمونهای از روایات بسیاری است که به حدّ تواتر میرسد و سند برخی تمام است.برای کسی که با سخنان اهل بیت علیهم السلام آشنا است، حجّت، اصطلاحی شناخته شده است و این احادیث نیاز به شرح بسیار و دقّت و درنگ ندارد و صراحت دارد که وجود امام، در هر زمانی، ضرورت دارد. برای این روایات، تفسیری جز آن چه شیعهی امامیّه میشناسد و بـدان معتقـد است، وجود نـدارد؛ یعنی، امـام هست و حیات دارد و غایب است. اگر این اعتقاد را معتبر نـدانیم، تفسیری برای این روایات بسیار و در حد تواتر، نخواهیم یافت.

حدیث امامان دوازده گانه

اشاره

بخاری، در کتاب الأحکام از صحیحاش، گزارش می کند که جابر بن سمره گفت: شنیدم پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: «دوازه امیر خواهد بود.» سپس کلمهای فرمود که نشنیدم. پدرم گفت: پیامبر فرمود: «همگی، از قریش اند.». مُسَلِم، در کتاب الإماره، باب «الناس تبعٌ لقریش» [=مردم پیرو قریش اند]، از صحیحاش می گوید: جابر بن سمره گفت: شنیدم پیامبر فرمود: «اگر دوازده مَرد بر مردم حکم

رانند، پیوسته، کارشان رو به راه خواهد بود.». سپس پیامبر کلمهای فرمود که نفهمیدم. از پدرم پرسیدم: «رسول الله چه فرمود؟». گفت: «همگی، از قریش اند.». [۲۶] .مُسلم، در صحیح، در همان کتاب، همان باب، از جابر بن سمره گزارش می کند که شنیدم رسول الله صلى الله عليه وآله فرمود: «با دوازده خليفه، اسلام، پيوسته، عزتمند خواهد ماند.». سپس كلمهاي فرمود كه نفهميدم. به پدرم گفتم: «چه فرمود؟». گفت: «همگی، از قریشاند.». [۲۷] .مُسلم، در کتاب الإماره، باب «الناس تبع...» از صحیحاش، از جابر بن سمره نقل می کند: همراه پـدرم، بر پیامبر وارد شـدم و شـنیدم که فرمود: «کار امّت، رو به راه نخواهـد شـد، مگر دوازده خلیفه میان شان باشند.». سپس سخنی فرمود که نشنیدم و به پدرم گفتم: «چه فرمود؟». گفت: «همگی، از قریشاند.». [۲۸] .ترمذی، در کتاب الفتن، باب «ما جاء في الخلفاء» از سنناش، به نقل از جابر بن سمره مي گويد: رسول الله صلى الله عليه وآله فرمود: «پس از من، دوازده امیر خواهمد بود.».راوی، در دنباله آورده است:«ابو عیسی می گوید: این حدیث، صحیح است.» [۲۹] .ابو داوود در سنن، به نقل از جابر بن سمره مي گويد:شنيدم رسول الله صلى الله عليه وآله فرمود: «با دوازده خليفه، اين دين، پيوسته، عزتمند خواهد بود.». مردم، تكبير بر آوردند و فرياد زدند. سپس كلمهاى فرمود كه نفهميدم. به پدرم گفتم: «پدر! چه فرمود؟» گفت: «همه، از قریش اند.». [۳۰] . حاکم، در کتاب «معرفهٔ الصحابه» از مستدر کاش، به نقل از جابر می گوید: نزد رسول الله صلی الله علیه و آله بودم و شنیدم فرمود: «با وجود دوازده خلیفه، تکلیف و وضع امّت، پیوسته آشکار است.».احمد بن حنبل، در مسند می گوید: «این حدیث را، جابر، از سي و چهار طريق، روايت مي كند.». [٣١] .ابو عوانه، اين حديث را در مسندش آورده است. [٣٢] .ابن كثير، در البداية و النهاية (ج ۶ / ص ۲۴۸) و طبراني در المعجم الكبير (ص ۹۴ و ۹۷) والمناوي در كنوز الحقائق (ص ۲۰۸) و سيوطي در تاريخ الخلفاء (ص ۶۱) و عسقلانی در فتح الباری (ج ۱۳ / ص ۱۷۹) و بخاری در التاریخ الکبیر (ج ۲ / ص ۱۵۸) و خطیب در تاریخ بغداد (ج ۱۴ / ص ۳۵۳) والعینی در شرح البخاری (ج ۲۴ / ص ۲۸۱) و حافظ حسکانی در شواهد التنزیل (ج ۱ / ص ۴۵۵) و قسطلانی در ارشاد الساری (ج ۱۰ / ص ۳۲۸) و ... حدیث مزبور را آوردهاند.محدّثان امامیّه، از طریقهای بسیار زیاد که به تواتر میرسد، سند حدیث را بیان کردهاند. در میان آنها، سندهای صحیحی است که قابل تردید نیست.شیخ حرّ عاملی، در جلد دوم از کتاب ارزش مند إثبات الهداه، نهصد و بیست و هفت روایت با مضمونی نزدیک به هم در امامت دوازده امام آورده که در بسیاری، به گونهای صریح و روشن، شمار دوازده تن و نام امامان نیز آمده است. برخی از اسناد روایات، صحیح و بی اشکال است و بی هیچ عیبی، به حد تواتر مىرسـد.از جملهى آنهـا، نود و پنج روايت در كـافى كلينى،پنجـاه و سه حـديث در عيون الأخبار صـدوق،بيست و دو حـديث در معاني الأخبار صدوق،نود و دو روايت در كمال الدين صدوق،بيست و دو روايت در امالي صدوق،هجـده حـديث در الغيبة شيخ ابوجعفر طوسی،یازده روایت در مصباح المتهجمد طوسی را آورده است.ما، هیچ وجه معقولی برای تردیمد در روایتی که محدّثان معتبر از نهصد و بیست و هفت طریق روایت کردهاند، نمی بینم.

چند نکته دربارهی حدیث امامان دوازده گانه

۱- تردیدی نیست که حدیث «اثنا عشر خلیفهٔ» از رسول الله صلی الله علیه و آله است که شیعه و سنّی از طرق بسیار، آن را روایت کرده اند. روایت بخاری و مُسلم - از اهل سنّت - و کلینی و صدوق و شیخ طوسی - از شیعه - ما را از دیگر راویان این حدیث، بی نیاز می کند. ۲ - این احادیث، آشکارا می گوید، امامان ذکر شده در روایت، بر حقّاند و از شمار پیشوایان ستم و بیداد، مانند معاویه، یزید، ولید، متوکل،... نیستند. ۳ - شمارشان، دوازده تن است، به تعداد نقیبان بنی اسراییل. خدای بلند مرتبه می فرماید: «خدا، از بنی اسراییل عهد گرفت، و دوازده بزرگ، میان آنان برانگیختیم [که پیشوای هر نسلی باشند].». [۳۳] . ۴ - زمانی، بی وجود آنان نخواهد بود. برای تمامی این احادیث، مصداق و تطبیقی جز امامان دوازده گانه - که آخرین آنان، امام دوازدهم، مهدی منتظر علیه السلام است - و نزد شیعه ی امامیه ی اثنا عشریه شناخته شده اند، سراغ نداریم. اگر زحمت و مشقّتی را که علمایی مانند سیوطی متحمّل

شدهانـد تا دوازده امیر پس از رسول الله صـلی الله علیه وآله را مرتّب کننـد، ببینیم، قلبمان مطمئن خواهـد شـد که مقصود رسولالله صلى الله عليه وآله جز امامان دوازده گانهى اهل بيتعليهم السلام نيست.بر توجيهى كه سيوطى براى اين روايت آورده، محمود ابو ریه، حاشیهی خوبی زده است:«خدا بیامرزد آن کسی را که بگوید، سیوطی، [با این توجیهاش] مانند کسی است که شبانه برای جمع آوری هیزم برود [که هر خس و خـاری را کورمال و با دست زخمی گرد آورد]!». [۳۴] .آن چه بر شمردیم، چهار دسته روایت بود که از لحاظ سند و دلالت، قابل تردید نیست. اگر این احادیث را به هم ضمیمه کنیم، مصداقی حقیقی و دقیق، جز آن چه شیعهی امامیهی اثنا عشریه می شناسد، ندارد. آنانی که مسئلهی غیبت و انتظار را نمی پذیرند، نمی توانند عقیده و نظر خود را مصداق این احادیث بدانند؛ چرا که در بسیاری زمانها و در مرحلههای بلندی از تاریخ، زنجیرهی امامت، بنابر همهی مبانی و آرا، جز عقیدهی امامیّهی اثنا عشریه، گسسته شده است و حتّی اگر تکلّفی را که سیوطی برای ترتیب دادن دوازده امام کشیده شده است، بپذیریم، باز دستهی نخست و دوم و سوم احادیث، با واقعیّت تاریخ اسلامی همخوانی ندارد و مصداقی برای این احادیث پیدا نمی کنیم.اما آنانی که مسئلهی غیبت و انتظار امام را می پذیرند، مانند اسماعیلیه، اینان نیز نمی توانند تفسیری درست از این چهار گونه احادیث نشان دهند؛ زیرا، اعتقادشان، مطابقت با دستهی چهارم، یعنی روایاتی که صراحت دارد شـمار خلفای رسول الله صلی الله علیه وآله پس از ایشان، دوازده امام یا امیر است، ندارد.پس تطبیق و مصداق این روایات، در تاریخ اسلام، منحصراً، [عقیده و] گفتهی شیعهی امامیّه است، نه مصداقهای دیگر. این استدلال، معنای «مطابقت و انحصار» است [که در آغاز سخن گفتیم].برای فهم بهتر این استدلال، به حکمی در باب قضا اشاره می کنیم. اگر یک نفر، مَبْلغی پول در خانهای بیابـد که جز چنـد نفر معـدود بـدان جا رفت و شد ندارند و دیگران وارد نمیشوند، و یکی از آن اشخاص، مدّعی آن مَبلغ شد. اگر کسانی که بدین خانه رفت و شد دارند، چنین ادعایی نداشته باشند، حتماً، قاضی، حکم می کند که مال را به سبب نبود ادعای دیگری، به مدّعی بدهند. برای این حکم بدیهی، نیاز به بیّنه یا سوگند یا دیگر راههای اثبات قضایی نیست. اثبات امامت امامان دوازده گانهی اهل بیت، تا حدودی، مانند این مثال قضایی بدیهی است. از این رو گفتیم، انطباق این روایات بر امامان دوازده گانهی اهل بیت، از جمله دوازدهمین امام غایب و منتظرعلیه السلام انطباقی قطعی و ضروری است و نیاز به تلاش علمی بسیار ندارد. برای تشخیص صحیح مصادیق این تعداد، تنها، باید نگاهی پیراسته و پاک داشت و از پیشینه و ته ماندههای فکری و تعصبهای کور، خالی بود. خداوند، ما را از آن تعصب کور، در پناه خود نگه دارد.

گزیدهی سخن درباره درستی و نادرستی عقیده شیعه امامیه

سخن را در اینباره خلاصه کرده، می گوییم، در برابر ما، دو فرض است:فرض نخست، درستی عقیده ی شیعه ی امامیّه درباره ی امامان اثنا عشر، از جمله حضرت مهدی علیه السلام است.دومین فرض، نادرستی این باور است.طبیعی است، اگر در پرتو چهار دسته احادیث گذشته که مناقشه در اعتبار آنها، مخالف همه ی اصول حدیث شناختی است، و تکذیب و رد آنها، به معنای انکار رسالت است، به پژوهش و تحقیق درباره ی این دو فرض بپردازیم، به آسانی، تفسیری واقعی و تاریخی از این چهار گونه احادیث خواهیم فهمید و آن، درستی عقیده ی شیعه است.

پاورقی

[۱] انبياء (۲۱): ۱۰۵.

[۲] قصص (۲۸): ۵ – ۶.

[۳] انساء (۲۱): ۱۰۵.

- [۴] قصص (۲۸): ۴.
- [۵] الصواعق المحرقة، دار الطباعة المحمدية، مصر، ص ١٤٩.
- [8] صحيح مسلم، كتاب الإمارة، باب الأمر بلزوم الجماعة عند ظهور الفتن، ج ٤، ص ٢٢.
 - [٧] صحيح البخارى، كتاب الفتن، باب دوم.
 - [۸] مسند احمد، ج ۱، ص ۴۱۶.
 - [٩] مسند الطيالسي، چاپ حيدر آباد، ص ٢٥٩. [
 - [10] المستدرك حاكم.
 - [۱۱] تلخیص المستدرک، ذهبی، ج ۱، ص ۷۷.
 - [۱۲] مجمع الزوائد، هيتمي، ج ۵، ص ۲۱۸ ۲۲۵.
 - [١٣] بحار الأنوار، ج ٢٣، ص ٧٤-٩٣.
 - [۱۴] رجال سند، همگی، ثقهاند.
 - [14] بحار الأنوار، ج ٢٣، ص ٩٠؛ رجال كشى، ص ٢٥٤ ٢٤٧.
 - [16] هود (۱۱): ۱۱۳.
 - [۱۷] شعراء (۲۶): ۱۵۱–۱۵۲.
 - [۱۸] نساء (۴): ۶۰.
 - [۱۹] الكافي، ج ١، ص ١٧٨.
 - [۲۰] همان.

[۲۱] همان. سند و تمامی راویان حدیث، ثقهاند. ابراهیم بن هاشم، پدر علی بن ابراهیم است. علامه، در خلاصه، اخذ به روایت اش را ترجیح داده است. فرزندش علی بن ابراهیم، در تفسیر، بسیار از او روایت کرده است. وی در مقدمهی تفسیر، ملتزم به روایت از موثّقان است. ابن طاووس، هنگام ذکر روایتی از امالی صدوق – که در سند آن ابراهیم بن هاشم است – می گوید: «تمامی راویان حدیث، ثقهاند.». وی، نخستین کسی است که حدیث کوفیان را در قم پخش کرد و از او پذیرفتند، به رغم آن که مشهور بود که قمیها، در پذیرش حدیث، بسیار سخت گیرند. فقیهان ما در اخذ روایت وی تردید نمی کنند. آیهٔ الله خویی، رحمه الله، می گوید: «در و ثاقت ابراهیم بن هشام، شک، روا نیست».

[۲۲] همان. على بن حكم را فقيهان ما توثيق كردهاند؛ زيرا، در اسناد كتاب تفسير على بن ابراهيم قمى است.

[۲۳] همان.

[۲۴] همان، ج ۱، ص ۱۷۹. سند، معتبر و کامل است. حسین بن محمد اشعری، مورد و ثوق شیخ کلینی است. معلّی بن محمد، بصری است. در تفسیر قمی گزارش شده که او، ثقه است. وشّاء، حسن بن علی بن زیاد است. برقی، دربارهاش می گوید: «در و ثاقتاش، تردید، روا نیست.».

- [٢۵] نهج البلاغه، حكمت ١٤٧.
- [78] صحیح مسلم، چاپ دارالفکر، ج ٩، ص ٣، ح ٩، (باب أن الناس تبع لقریش از کتاب الإمارة.).
 - [۲۷] همان، ح ۸.
 - [۲۸] همان.
 - [۲۹] سنن الترمذي، ج ۴، ص ٥٠١، چاپ مصطفى البابي الحلبي.

[٣٠] سنن ابي داوود، ج ٢، ص ٤٢١، چاپ مصطفى البابي الحلبي ١٣٧١. (آغاز كتاب المهدى).

[٣١] مسند احمد بن حنبل، ج ۵، ص ۸۶ – ۱۰۸.

[٣٢] مسند ابي عوانه، ج ۴، ص ٣٩۶ و ٣٩٨ و ٣٩٩.

[۳۳] مائده (۵): ۱۲.

[٣٤] أضواء على السنة المحمديّة، ص ٢١٢، چاپ دارالتأليف، مصر.

درباره مركز تحقيقات رايانهاي قائميه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم

جاهِدُوا بِأَمْوالِكُمْ وَ أَنْفُسِكُمْ فَى سَبِيلِ اللَّهِ ذلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آيه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السّ بلام): خدا رحم نماید بنده ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلبیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مركز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف : دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّ لام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز:

الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه

ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و...

د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز)طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...

ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان .

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت : ۲۳۷۳ شناسه ملی : ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب ســــــايت: www.ghaemiyeh.com ايميـــــــل: Info@ghaemiyeh.com فروشـــــگاه اينترنــــتى: www.eslamshop.com

تلفن ۲۵–۲۳۵۷۰۲۳– (۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۳۱۱) دفـتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۲۲۱) بازرگــانی و فروش ۹۱۳۲۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴(۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام -: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او میفرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوار ترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمتها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست تر می داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می دارد و با حجّتهای خدای متعال، خصم خویش را ساکت می سازد و او را می شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال میفرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

